

BRÅVALLABLADET

F13 KAMRATFÖRENING

Medlemsblad

1990-10-01

Nr 10

Muckfest för 40 år sedan

Gustaf Johansson, arbetsmyra inom olika föreningar och i många år norrköpingskorpens kanslist, har lånat redaktionen ett antal albumsblad från tiden som vpl 1949-50. Det hela avslutades med muckfest på gamla rest. Knäppingen vid Västgötegatan, nu cafélokaler för Stadmuséet. Bildleverantören står längst upp t v. Till

festen hade också inbjudits de tre instruktörerna/vaktcheferna "Över-Gustav" Gustavsson, Torsten Borg och Gunnar Fröding, trion i mitten något åt höger.

Tack Gustaf för hjälpen. Red. tror att flera foton med F 13-motiv döljer sig i många familjealbum. Kanske de platsar i BRÅVALLABLADET.

Chefen har ordet:

I ÖB:s konsekvensutredning föreslås att F 13 läggs ned i nivåerna 8, 9 och 10. Eftersom regeringen anser att nivå 8 är den som betyder oförändrade försvarskostnader, bör vi alla ta hotet mot F 13 på allvar.

ÖB har naturligtvis vägt flera alternativ innan förslaget lämnades. Att F 13 blivit berört i de tre lägsta ekonomiska nivåerna tyder på att även ÖB vill att flottiljen i det längsta skall vara kvar. Vilka besparingar en nedläggning av F 13 skulle innebära är dock okänt. Att en del av kostnaderna för F 13 kommer att övervältras på andra flottiljer torde dock vara uppenbart.

ÖB säger nämligen i utredningen att spaningsdivisionen flyttas till F 7, Såtenäs och jaktdivisionen flyttas till F 17, Ronneby samt att basresurser för Gotland underställs F 16, Uppsala. Verksamheten vid Malmen och Tullinge och på Gotland skall fortgå. Luftbevakning och stridsledning inom F 13 nuvarande ansvarsområde kommer även fortsättningsvis att behövas.

I utredningen sägs det ingenting om verkstaden, versionskontoret, PS 870 kompaniet, underrättelseskolan, Spa/Undavdelningen, simulatorerna m m. Underhandskontakter säger dock att verksamheten vid Bråvalla antingen skall flyttas eller läggas ned, krigsförbanden blir t v intakta.

Vad är då att göra? Jo, vi bör alla upplysa våra politiker om faktiska förhållanden. Riksdagspolitikerna bör få klara besked om storleken av de besparingar en nedläggning av fredsflottiljen F 13 innebär. Kommer besparingarna, då hänsyn tagits till flyttningskostnader och i samband därmed nödvändiga investeringar, nyrekrytering och utbildning, att vara så stora, att de uppväger minskningen av den luftförsvareffekt som nedläggningen medför?

Ur operativ synvinkel ligger Bråvalla i ett mycket viktigt område och skyddar stora befolkningscentra, industrier, kommunikationer och ledningsfunktioner. Bråvalla ligger också närmast Gotland. Våra basförband kan verka från krigsbaserna inom loppet av minuter och timmar. Vår bergshangar är ett utmärkt skydd för våra flygplan, materiel och personal redan i fred. En flyttning till Såtenäs och Ronneby betyder därför inledningsvis sämre beredskap och skydd.

Kommunpolitikerna bör upplysas om de konsekvenser en nedläggning medför i deras planer och verksamhet. Om nedläggning/flyttning beslutas i den omfattning vi för närvarande tror oss veta, kommer ca 600 arbetstillfällen att direkt beröras varav i Norrköping 500, i Linköping 40, i Nyköping 40, i Söderköping 30 och i övriga kommuner 60. Antalet bedöms öka betydligt om de människor som indirekt blir berörda av en nedläggning räknas in.

Vad som framförallt talar mot verksamheten vid Bråvalla är att vi onekligen bullrar. Vi har gjort det sedan 1943. Vi och kommunen har anpassat oss därefter och vi agerar i bästa samförstånd. Som exempel kan nämnas att 17 fastigheter i Sörby löstes in för 13 miljoner kronor 1989 och kommunen bidrog med några miljoner. Enligt uppgift upplevs JAS-bullret som bullret från flygplan 35, Draken. Vi har tidigare flugit med tre divisioner J 35 från Bråvalla och klarat detta i samförstånd med kommunen. I framtiden blir det endast tal om två divisioner.

Redaktören funderar

Årsmötet med vår kamratförening i våras innebar samtidigt, att föreningen fyllde sina första fem år. Eftersom många av medlemmarna numera tillhör pensionärernas skara tycker nog de flesta, att tiden går väldigt fort. Och nu sitter redaktören här och försöker få ihop BRÅVALLABLADETS tionde utgåva. Periodiciteten med två nr/år blev således knäsat redan från början. Man kan tycka på sina håll, att två utgivningar om året är i minsta laget. På andra håll anser man förhoppningsvis att det räcker med den tilldelningen, med tanke på all annan information som öser över oss. Samtidigt ska de som längtar efter kamratföreningsinformation veta, att en aldrig så enkel tidskrift - som denna - sannerligen inte skriver, redigerar och trycker och distribuerar sig själv. En aldrig så skrivklådig redaktör har ibland också svårt att få ihop material att fylla tidskriften med.

Hjälp till, Du som har varit med! Och kom inte och påstå, att Du inte har något att berätta. När jag tittar i medlemsmatrikeln ser jag för det mesta vederbörande i helfigur bakom namnen. Och minnena strömmar fram om hur han eller hon suttit som spindlar i större eller mindre nät, just då eller då eller då, när det en gång begav sig.

Hjälp till att göra ett bättre BRÅVALLABLAD. En aldrig så ofta återkommen antydning till redaktören, att "skriv om det eller om det" kan ofta inte infrias därför, att det måste finnas lite hjärteblod med när man beskriver eller skriver om en sak, om en inträffad händelse eller om en människa. Det är det självupplevda som gör sig bäst i tryck.

Ja, så har ÖB satt ihop ett papper till försvarskommittén, där han har med F 13 som nedläggningsförband i vissa kostnadsnivåer. Slutet på den visan kommer vi att skönja i kommitténs förslag, via riksdagens försvarsutskott och slutligen riksdagsbehandlingen våren 1991. Utan att här låta oss förleddas till påtryckningar a la Varbergs Tidning mot furst Bismarck på 1860-talet, vill vi ändå uttala förhoppningen, att F 13 Kamratförenings medlemmar är överens om, att F 13 måste få finnas kvar i vår svenska försvarsorganisation, hur den än kommer att utformas.

Att tala väl om Bråvalla flygflottilj i alla sammanhang är inget dåligt tillskott i debatten.

Gör det!

Höstens Kamratmöte

Går än en gång till Flygvapenmuséet på gamla Malmen. Som nu utökats och gjorts ändå mera publikvänligt och med flera nya rariteter i samlingarna. Som t ex den "fejkade" Capronin från tevefilmen.

Tisdagen den 23 kl 1800 går bussen/bussarna från F 13, via pressbyråkiosken vid Centralen, direkt till FV-muséum. Visningar och kamratmåltid i Flygets Hus efteråt. Pris ca 50-lappen som erläggs vid entrén.

Till talrikt besök inbjudes. Anmälan, som givetvis är bindande, senast den 17 oktober till Gunnar Matsson 16 06 53, L-H Svensson 16 33 82 (säkrast kvällstid).

Väl mött!

Årsmötet 1990

Så har då vår förening fyllt sina första fem. Utan större ovationer visserligen - men ändå! Medlemsantalet kryper upp mot 350 och ekonomin stabilseras, vilket lovar gott för framtiden.

Årsmötet den 19 maj hölls samma dag som flottiljen hade sin årliga De Anhörigas Dag. Således på en lördag då vädret av naturliga skäl lockade många medlemmar till egna aktiviteter "på landet" - runt om i landet! Det var antagligen största anledningen till att inte fler än drygt tio procent av medlemmarna fanns med i Bråvallasalen, då vår ordförande Hermann Schulz arbetade sig igenom dagordningen. Med rekordfart. Hela flottiljen var s d h igång, vilket gjorde att det fanns mycket att titta på och samtala om, vänner emellan som mötte upp. Tillsammans med många anhöriga till dagens aktiva. Varvid det förtjänar nämnas, att åtskilliga av årets rekryter numera också ses vandra omkring med vad som plägar kallas barn och blomma. Ibland t o m i pluralis. Barn alltså! I den s k gamla goda tiden försökte vi väl i alla fall "leva" tills vi var tjugofem. Om utvecklingen är till det bättre eller sämre,

ja därom må de lärde tvista.

Årsmötet såg hittillsvarande vice ordföranden Kalle Ljunge försvinna (frivilligt) och han ersattes av Claes Anell (flottiljens f n enda kommunalpolitiker - svagt tycker red med tanke på att F 13 är en Norrköpings allra största arbetsplatser). I övrigt omval över hela linjen. Innebärande att styrelsen består av Sven Bardun, Bertil Andersson, Rune Fontler, Brittorna Gustavsson och Carlsson, Per Stafnäs, Åke Kjellman och Lars-Håkan Svensson. Förutom Anell och Hermann Schulz. Margareta Schönbäck blev ny revisor tillsammans med Allan Ytterberg med Bengt Ekholm och L-O Eriksson som suppleanter.

Mest noterbara fråga var ändock, att årsmötet "köpte" styrelsens förslag om instiftandet av ett årligt pris, destinerat till Bäste Kamrat. En grupp bestående av aktiva företrädare för flj och kamratföreningen ska föreslå kommande årsmöten sådana pristagare. Priset planeras bli en rejäl "grej" som med återkommande gravyrer placeras på flottiljen, samtidigt som pristagarna får en replik som eget ovärderligt minne. Så här ser stadgarna ut som årsmötet fastställde.

Stadgar för priset

"Årets kamrat"

Priset för "Årets kamrat" är uppsatt av F 13 kamratförening att utdelas till anställd och värnpliktig personal som är eller har varit placerad vid Bråvalla flygflottilj. Pristagaren skall ha visat prov på utmärkt föredöme, gott kamratskap, stor arbetsinsats, initiativ och framåtanda. En och samma person kan endast tilldelas priset en gång.

Priset utdelas budgetårsvis. Pristagare utses vid F 13 kamratförenings årsmöte och på förslag från en valkommitté bestående av:

- C F 13 och F 13 enhetschefer samt platschefer
- en representant från respektive arbetstagarorganisation på F 13

- en representant från F 13 Kamratförening

Vid lika antal röster har C F 13 utslagsröst.

Pristagare kan föreslås av varje anställd eller värnpliktig vid F 13. Namnförslag med motivering inlämnas skriftligt till C F 13 senast 1 maj.

Priset utdelas vid tillfällena då hela flottiljen är samlad varvid eftersträvas att föregående pristagare biträder vid utdelningen. F 13 kamratförenings årsmöte utser prisutdelare för varje särskild gång.

Priset förvaras ständigt - utom vid utdelningsceremonin - i monter i F 13 kanlischus.

Pristagarens namn jämte årtal ingraveras i priset. Dessutom må pristagaren erhålla ett personligt minnespris.

Ändringar i stadgar kan beslutas av F 13 kamratförenings årsmöte.

Var han sjuk...? Kom inte in i riksdagen

Tid: 50-talet och idrott stod på programmet. Skidåkning 10 km på flottiljens underbara (?) bana som gick rakt över Kvillingegårderna upp på Kolmårdskanten och hem igen. Ett mera trist spår har aldrig lagts. Nåväl. Bruklig klädsel då var båtmössa-anorak-långbyxor m snölås för såväl befäl som vpl. Furiren Karlsson, även kallad "Sven i H-e" och krp Rydberg tog sig mödosamt fram i spåret, med furiren som sig bör i teten. Forcerar en löpare sig fort förbi varvid Karlsson med sin kända tordönsstämma utbrister:

- Är Du sjuk din fan?
Förskräckt vänder sig en vpl om samtidigt som han ökar farten. För det var inte Rydberg, som Karlsson trodde, som utan tillstånd passerade sin överordnade.

Historien har levererats av vår medlem Jan-Åke Schön, han liksom de båda andra nämnda befälen en gång trupputbildare på F 13. Numera polis i Stockholm liksom Rydberg. Och Karlsson blev också polis

typ flj. Detta med Rydberg väcker en ny historia hos signaturen. Följande.

Kall dag i början av januari mot slutet av 60-talet, Inför Riksdagens högtidliga öppnande. De då nyvalda ledamöterna hade samlats i gamla riksdagshuset (som idag är det nygamla) för att i procession tåga till Rikssalen och det taktfasta dunket från drabanterna etc. De första roteparen relativt väl samlade men efterhand alltmer långrotning. Råkade befinna mej på plats och tänkte, att här har jag min chans få vara med utan särskild inbjudan. Släntrade in i slutet av Andra kammarens ledamöter (den mer folkliga delen) och med "nian i noll" uppför Slottsbacken f v b in i valvet till kyrkan. Men vem stog där om inte förre F 13-furiren Rydberg, nu i polisens uniform.

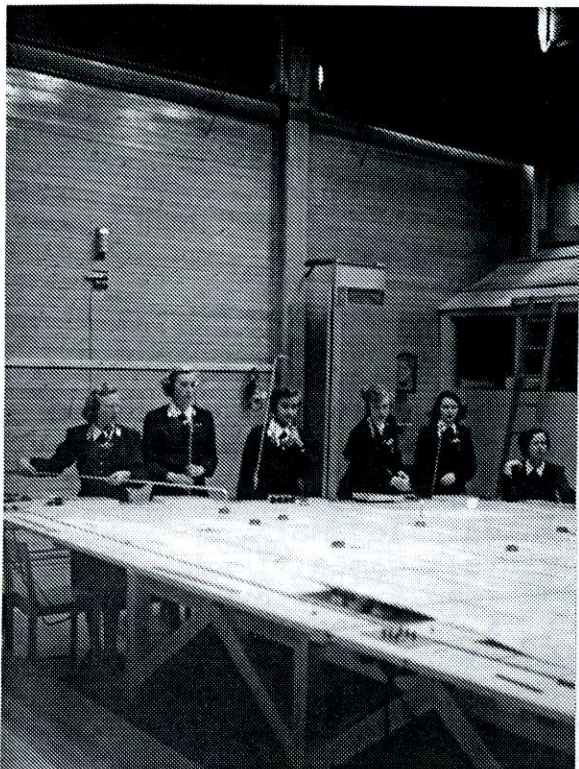
- Nej, se Lars-Håkan! När f-n kom Du in i riksdan?

Så var den dagen förstörd.

Sve

Början på STRIL

Strax efter slutet på VK 2 1945 kom det första radar-systemet till F 13. Ett mindre träskjul på H 91 inrymde det nya. Men systemet kom än mer till praktiskt användning och omkring 46-47 avlystes Bråvallahallen från allt som hade med dess ursprungliga ändamål att göra. Under stort hysch-hysch byggdes i hallen vår första stridsledningscentral med de mest förunderliga installationer - efter

den tidens mått. Läktaren byggdes in och en rad "burar" byggdes av Allan Höög et Co, som skymtar t h på vår bild (burarna alltså, inte Höög). Och ett stort plotterbord fanns kring vilket stridsledningslottor markerade den lede fi och egna styrkor. Känns flickorna igen? Nog är det väl Åsa Granberg längst t v? Hon som sedemera blev majorska på F 13 i samråd med Pelle Björk.

Då smäll det!

F 14 1958. Kurs för vapenmekar i ammunitionsröjning. Som avslutning en dag praktisk övning, efter teoriundervisning om röjning av minerad byggnad. Eleverna får gå in för att "röja" och det smäller överallt, så fort någon rör det allra minsta papper eller dörrhandtag etc. Ofarliga smällare men ljudliga. Så går FMV-ingenjören/experten, efter en bitvis ironisk kritik till sin bil, sätter sig in och lägger i en växel. Då smäller det och experten är på väg på genom biltaket av chocken.

Eleverna var faktiskt läraktiga.

Fel! Ingen fotograf i Baksmällan

I vårt förra nr (9/90) skrev vi rätt utförligt, att de tidigare bostäderna för anställda vid Sörby säteri "Fyllan", "Villan" och "Baksmällan" numera skattat åt förgängelsen. T o m att de två första brann under mystiska omständigheter och slutligen att flottiljens fotograferi numera är inrymt i Baksmällan.

Där hade annars välunder rättade Bråvallahuset fel. Fotografen Rune Rydh meddelar något förtörnad, att han inte alls befinner sig i Baksmällan. Fyllan brann precis så som vi angav medan Baksmällan revs på mera veder taget sätt. Och Rune framkallar och står i (i mörk rummet) i kvarliggande Villan.

Så var det med det!

F 13 50 år

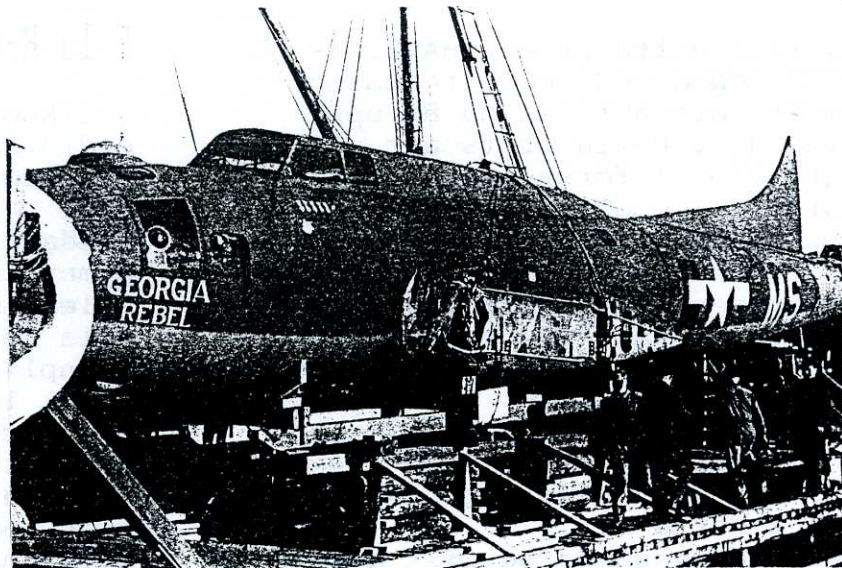
Jubiléumsbok på
gång

Vår F 13-chef Hermann Schulz tog i våras initiativet till sammanställning och förhoppningsfullt utgivandet av en flottiljens jubiléumsbok inför 50 - årsjubiléet 1993. En redaktionskommitté har tillsatts och till redaktör har utsetts Lars-Håkan Svensson, icke okänd för denna tidnings läsare. I sin bakgrund har han bl a 30 års anställning vid FV varav närmare 27 på F 13.

Nu pågår uppletande av en rad skrivare, var och en med erfarenhet av gångna tider på F 13, fram till våra dagar. Flottiljens arkiv genomgås och fotografen Rydhs förnämliga samling negativ granskas. Där finns att hämta.

Men ändå! Vi tror att det finns flera foton "lagrade" i många privata arkiv, dvs familjealbum. Nog HAR det väl hänt att någon haft kamera med sig inom området och fått något att fastna på plåten, som nu (när allt är preskriberat) kan vara värt att visa för en större krets.

Har Du något som Du anser tillhör F

Georgia Rebel

Ja, så hette den. Den första i Sverige nödlandade amerikanska Boeing B 17, "Flygande fästning" Det var våren 1943 som den hamnade i en mosse vid Vännacka i Värmland. Som i flera andra mirakulösa händelser under VK 2 klarade sig besättningen helskinnad. Men vi från F 7 som skulle bärga haveristen fick det liksom lite svårare. Minns red. då han hittar den här bilden i sina samlingar. Med många hästar och ändå flera starka armar fick vi i alla fall isär den stora maskinen och på prämar över Väneren till Sätenäs. Där stod den sedan uppallad bakom taggtråd ända tills krigsslutet, i nuvarande Herculeshangaren. Taggtråd som gärdad, för det var ju amerikansk egendom. Men trots det så var den avsevärt "slaktad" när den dagen kom. Av vilka? Ja, inte vet jag. Men preskriberat är det!

13-historien. Hör av Dej till Lars- Håkan Svensson tel	16 33 82, adress Stafettgatan 3, 603 54 Norrköping.
--	---

Byt inte adress!

I vart fall inte utan att anmäla det till sekreteraren.
Använd postens ändringskort.
Portofritt!

Vi har blivit fler! Julkaffe 1990

F 13 K-medlemmarna välkomna

Av till detta nr av BRÅVALLA-BLADET fogad medlemsförteckning framgår, att antalet nu är uppe i över 340. Detta trots att ett drygt tiotal försvunnit p g a bristande betalning eller ännu värre orsak.

Som Du ser saknas fortfarande personnummer på några av medlemmarna. Finns Du med i den samlingen hoppas sekreteraren få korrekta siffror med 1991 års inbetalningskort.

En sak till, även om du kan läsa om det också på annan plats i detta nr.

ANMÄL adressändring till sekreteraren. Postens avgiftsfria kort lämpligen. Adressen Stafettgatan 3, 603 54 Norrköping.

Liksom ifjol inbjuder vår ordförande Hermann Schulz också kamratföreningens medlemmar till julkaffet. Denna gång fredagen den 14 december i gymnastiksalen. Kostnaden en eller möjligen två tior (ca). Alla nuvarande anställda och värnpliktiga samlas då strax efter lunch för prisutdelningar etc och därefter fika med underhållning. De flesta av våra största inom underhållningsbranschen brukar dyka upp i sammanhanget och red. har hört rykten om vem det blir i år. Men hans mun är förseglad.

Har Du tillfälle att vara med: anmäl Dej till Lars-Håkan via tel 16 33 82 senast 10 december så ordnas det så att Du får inpassera.

Varbergs Tidning - vad sades?

Den som till äventyrs läste första sidan i detta nr undrar möjligen vad Varbergs Tidning sade till furst Bismarck på 1860-talet. Jo, det var ju så att den bålde fursten hyste storvulna planer om ett Stortyskland (och han genomförde dem), vilket vållade oro världen runt. Varvid Varbergs Tidning med en upplaga kring ca 843 ex avslutade på ledarplats med orden - Vi varnar Bismarck!

Mot LONDON april 91!

Du har väl tagit del av det kulörta extrablad som medföljer detta nr. Det om Londonresan i april 1991.

Gör det!

Har Du betalt?

Ett par tiotal medlemmar har icke behagat nyttja det inbetalningskort som följde med förra utsändningen. På sedvanligt diskret sätt bifogas därför ett nytt kort i denna försändelse. När Du gått i taket för denna påminnelse: ta Dej samman och använd kortet på avsett sätt så slipper sekreteraren stryka Dej i nästa medlemsmatrikel.

Hittar Du inget kort i kuvertet kan Du glömma vad Du nyss läst.